

T'ALIMNI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA O'ZBEKISTONDA AMALGA OSHIRILISHI KERAK BO'LGAN ISHLAR.

Isomiddinova Moxidil Shavkatovna

*Toshkent Davlat tibbiyot universiteti 3-son, akademik litseyi, Ingliz tili fani
yetakchi o'qituvchisi*

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekistonda ta'lim tizimini rivojlantirishning dolzarb masalalari, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari yoritilgan. Shuningdek, ta'lim sifatini oshirish, o'qituvchilarning malakasini rivojlantirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, xorijiy tillarni o'qitishni kuchaytirish hamda yoshlarni ilm-fanga qiziqtirish masalalari haqida fikr yuritilgan. Maqolada ta'lim tizimini takomillashtirish orqali mamlakat taraqqiyotiga erishish mumkinligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar

Ta'lim tizimi, ta'lim sifati, zamonaviy texnologiyalar, o'qituvchi, ilm-fan, yoshlar, innovatsiya, oliy ta'lim, kasb-hunar ta'limi, xorijiy tillar, kitobxonlik, taraqqiyot, O'zbekiston.

Kirish

Ta'lim — har bir davlatning kelajagini belgilovchi eng muhim sohalardan biridir. Rivojlangan davlatlarning taraqqiyotiga nazar tashlasak, ularning barchasi avvalo ilm-fan va sifatli ta'limga katta e'tibor qaratganini ko'ramiz. O'zbekiston ham yangi taraqqiyot bosqichida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, yoshlarni zamonaviy bilim va kasblarga o'rgatish orqali kuchli davlat qurishni maqsad qilgan. Bugungi kunda mamlakatimizda maktablar, universitetlar va kasb-hunar markazlarini rivojlantirish bo'yicha ko'plab islohotlar amalga oshirilmoqda. Ammo

ta'lim tizimini yanada mukammallashtirish uchun hali bajarilishi kerak bo'lgan vazifalar juda ko'p.

Ta'lim sifatini oshirish zarurati

Bugungi globallashuv davrida davlatning rivojlanishi uning tabiiy boyliklariga emas, balki inson kapitaliga bog'liq bo'lib qoldi. Shuning uchun ham sifatli ta'lim iqtisodiy rivojlanishning asosiy omiliga aylandi. Agar ta'lim tizimi kuchli bo'lsa, mamlakatda malakali mutaxassislar, olimlar, shifokorlar, muhandislar va tadbirkorlar ko'payadi. Bu esa jamiyatning barcha sohalariga ijobiy ta'sir qiladi.

O'zbekistonda ayrim hududlarda ta'lim sifati hali ham talab darajasida emas. Ba'zi maktablarda zamonaviy laboratoriyalar, texnika vositalari va tajribali o'qituvchilar yetishmaydi. Shuningdek, o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, amaliy ko'nikmalari va xorijiy tillarni bilish darajasi ham rivojlangan davlatlarga nisbatan pastroq hisoblanadi. Shu sababli ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish zarur.

Ta'limni rivojlantirish uchun amalga oshirilishi kerak bo'lgan asosiy ishlar

1. O'qituvchilarning mavqeini va maoshini oshirish

Ta'lim sifatining asosiy omili — bu o'qituvchi. Agar o'qituvchi bilimli, tajribali va motivatsiyaga ega bo'lsa, o'quvchilar ham yaxshi natija ko'rsatadi. Shu sababli:

O'qituvchilarning oylik maoshlarini oshirish;

Ularni ortiqcha qog'ozbozlikdan ozod qilish;

Zamonaviy metodikalar bo'yicha muntazam treninglar tashkil etish;

Iqtidorli yoshlarni pedagogika sohasiga jalb qilish kerak.

Ko'plab rivojlangan davlatlarda o'qituvchilik eng hurmatli kasblardan biri hisoblanadi. O'zbekistonda ham pedagoglarning jamiyatdagi obro'sini yanada oshirish muhim vazifadir.

Tahlillarga ko'ra, ta'lim sifatining qariyb 35% qismi o'qituvchilarning bilim va tajribasiga bog'liq.

O'qituvchilarning 60% qismi zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo'yicha qo'shimcha malakaga muhtoj;

45% maktablarda yosh pedagoglar yetishmovchiligi mavjud;

Maosh oshirilishi natijasida o'qituvchilik kasbiga qiziqish 30% ga ortgan.

Shu sababli pedagoglarni tayyorlash va rag'batlantirish eng muhim masala hisoblanad

2. Maktablarni zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash

Hozirgi davr raqamli texnologiyalar asri hisoblanadi. Shu bois barcha maktablar:

yuqori tezlikdagi internet;

kompyuter sinflari;

elektron kutubxonalar;

interaktiv doskalar;

laboratoriya jihozlari bilan ta'minlanishi kerak.

Qishloq hududlaridagi maktablar bilan shahardagi maktablar o'rtasidagi farqni kamaytirish ham juda muhim. Har bir bola yashash joyidan qat'i nazar sifatli ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak.

Statistik ma'lumotlarga qaraganda:

Qishloq hududlaridagi maktablarning 40% qismida zamonaviy laboratoriyalar yetarli emas;

30% maktablarda kompyuter texnikalari eskirgan;

Internet sifati past bo'lgan maktablar ulushi taxminan 25% ni tashkil qiladi.

Bu ko'rsatkichlar maktablarni modernizatsiya qilish zarurligini ko'rsatadi.

3. Xorijiy tillarni o'qitishni kuchaytirish

Bugungi kunda ingliz tili xalqaro ilm-fan, texnologiya va biznes tili hisoblanadi. Shu sababli:

Ingliz tilini bog'cha yoshidan boshlab o'qitish;

Chet tillari bo'yicha malakali ustozlarni ko'paytirish;

Xalqaro sertifikat tizimlarini rivojlantirish;

O'quvchilar uchun xorijiy dasturlar va almashinuv loyihalarini tashkil etish zarur.

Bundan tashqari rus, nemis, koreys, xitoy kabi tillarni o'rganish ham yoshlarning xalqaro imkoniyatlarini kengaytiradi.

Statistik ma'lumotlarga ko'ra:

O'quvchilarning 40% qismi ingliz tilida erkin muloqot qila olmaydi;

Xalqaro til sertifikatiga ega o'qituvchilar ulushi 25% atrofida;

Chet tilini biladigan yoshlarning ish topish imkoniyati 70% yuqori.

Bu esa xorijiy tillarni chuqur o'rgatish zarurligini ko'rsatadi.

4. Ta'lim dasturlarini zamonaviylashtirish

Ayrim fan dasturlari eskirgan ma'lumotlarga asoslangan. O'quvchilarga faqat nazariy bilim emas, balki amaliy ko'nikmalar ham berilishi kerak. Shu sababli:

Darsliklarni xalqaro standartlar asosida yangilash;

STEM (science, technology, engineering, mathematics) ta'limini rivojlantirish;

Robototexnika va dasturlashni keng joriy qilish;

Moliyaviy savodxonlik va tadbirkorlik fanlarini o'qitish kerak.

Bu yoshlarni kelajak kasblariga tayyorlaydi.

5. Oliy ta'lim sifatini oshirish

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda universitetlar soni ko‘paydi. Ammo sifat masalasi ham juda muhim. Oliy ta‘limda:

ilmiy tadqiqotlarni kuchaytirish;

xalqaro universitetlar bilan hamkorlik qilish;

talabalarni amaliyot bilan ko‘proq bog‘lash;

korrupsiyani butunlay yo‘q qilish zarur.

Universitet bitiruvchilari zamonaviy mehnat bozoriga mos bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak.

6. Kasb-hunar ta‘limini rivojlantirish

Har bir yosh oliy ta‘lim olishi shart emas. Ba‘zi yoshlar kasb-hunar orqali ham katta muvaffaqiyatlarga erishishi mumkin. Shu sababli:

texnikum va kollejlarni rivojlantirish;

zamonaviy kasblarga o‘qitish;

IT, qurilish, dizayn, servis va ishlab chiqarish yo‘nalishlarini kengaytirish kerak.

Kasb-hunar markazlari yoshlarning bandligini ta‘minlashda muhim rol o‘ynaydi.

7. Kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish

Ta‘limning asosiy poydevori — mutolaa. Yoshlar orasida kitob o‘qishga qiziqishni oshirish uchun:

kutubxonalarni zamonaviylashtirish;

elektron kitob platformalarini yaratish;

kitob festivallari va tanlovlarini ko‘paytirish;

oilalarda kitobxonlik muhitini shakllantirish kerak.

Kitob o'qigan insonning dunyoqarashi keng bo'ladi, fikrlash qobiliyati rivojlanadi.

8. Ta'limda adolat va tenglikni ta'minlash

Har bir bola sifatli ta'lim olish huquqiga ega. Shu sababli:
imkoniyati cheklangan bolalar uchun inklyuziv ta'limni rivojlantirish;

qizlarning ta'lim olishiga ko'maklashish;

chekka hududlarda qo'shimcha ta'lim markazlarini ochish zarur.

Ta'limdagi tenglik jamiyatdagi ijtimoiy adolatni mustahkamlaydi.

9. Yoshlarni ilm-fanga qiziqtirish

Kelajak taraqqiyoti ilm-fan bilan chambarchas bog'liq. Shu sababli:
yosh olimlarni qo'llab-quvvatlash;

ilmiy grantlarni ko'paytirish;

maktablarda ilmiy loyihalar tanlovlarini tashkil etish;

xalqaro olimpiadalarga tayyorlov tizimini kuchaytirish kerak.

Ilm-fanga qiziqqan yoshlar mamlakat taraqqiyotining asosiy kuchiga aylanadi.

10. Ta'lim va ota-onalar hamkorligini mustahkamlash

Bolaning tarbiyasi faqat maktabning vazifasi emas. Ota-onalar ham ta'lim jarayonida faol ishtirok etishi kerak. Buning uchun:

- ota-onalar bilan muntazam seminarlar o'tkazish;
- oilaviy nazoratni kuchaytirish;
- bolalarning internetdan foydalanishini nazorat qilish muhimdir.

Maktab va oila hamkorligi kuchli bo'lsa, natija ham yaxshi bo'ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning kelajagi sifatli ta'lim bilan chambarchas bog'liq. Ta'limni rivojlantirish orqali mamlakat iqtisodiyoti, ilm-fani

va madaniyati yuksaladi. Buning uchun o'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash, zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, xorijiy tillarni rivojlantirish, ilm-fanga e'tiborni kuchaytirish va yoshlarni zamonaviy kasblarga tayyorlash muhim ahamiyatga ega.

Har bir rivojlangan davlatning ortida kuchli ta'lim tizimi turadi. O'zbekiston ham ta'limni ustuvor yo'nalish sifatida rivojlantirsa, yaqin kelajakda dunyoning taraqqiy etgan davlatlari qatoridan munosib o'rin egallashi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: “O'zbekiston”, 2023.
2. “Ta'lim to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni. – Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
4. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi rasmiy ma'lumotlari.
5. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi materiallari.
6. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O'zbekiston strategiyasi”. – Toshkent: “O'zbekiston”, 2021.
7. A.A.Nasritdinov-2025 “Darknet va onlayn qora bozorlarni monitoring qilish usullari” <http://journalss.org/index.php/obr/article/download/3013/2845>
8. Isomiddinov Sadirdin G'anijonovich The concept of droppin and its prevention Eureka Journal of Humanities and Social Research ISSN 2760-4934 (Online) Volume 01, Issue 02, December 2025 <https://eurekaoa.com/index.php/4/article/view/113/151>